

SAMEN MET KINDEREN OPVANG MAKEN

KINDERPARTICIPATIE IN DE OPVANG

MARJAN HUYBRECHTS
NADINE CEULEMANS

1

WAT IS KINDERPARTICIPATIE?

- Oefening

Schrijf in woorden, zinnen, tekeningen wat kinderp participatie voor jullie betekent.

We gooien deze woorden samen en zoeken samen naar een definitie voor onze opvang.

2

WAT IS KINDERPARTICIPATIE?

Definitie:

Kinderparticipatie is het democratische proces waarbij kinderen actief betrokken worden bij besluitvorming die ook hen aanbelangt.

Geeft ons informatie over:

- Democratisch (houding en waarom)
- Actief (hoe en wanneer)
- Besluitvorming (hoever)
- Hen aanbelangt → thema's waar ze mee bezig zijn (waarover)

3

WAAROM KINDERPARTICIPATIE

Noteer hier wat de meerwaarde voor kinderpaticipatie is, voor jullie en de opvang.

Daarna kijken we samen na welke vragen je nog hebt om dit te kunnen realiseren.

4

VORMEN VAN KINDERPARTICIPATIE

2 vormen van kinderp participatie:

- Formeel
- Informeel

Beide moeten aanwezig zijn om te lukken in je missie om meer werk te maken van kinderp participatie.

5

INFORMELE PARTICIPATIE

*Er is sprake van **informele participatie** wanneer je een kind of een groepje kinderen aan het observeren bent. Tijdens het observeren leer je veel over de kinderen: wat doen ze graag, welke regel overtreden ze altijd. Ook uit gesprekken met kinderen kan je deze informatie verkrijgen.*

- Observeren
- Actief vragen
- Gesprek aangaan
- Bewust een babbeltje doen
- Portret invullen
- Kennismaking
- ...

6

FORMELE PARTICIPATIE

Formele participatie

= georganiseerd, duidelijke afspraken, regels en procedures, grotere groepen

Mogelijkheden:

- ideëenbus
- collage, maquette of andere knutsels maken
- maandelijke kinderraad
- vragenlijst of enquête
- kringgesprek
- kinderpersbureau met interviews, filmpjes, artikels ...
- ...

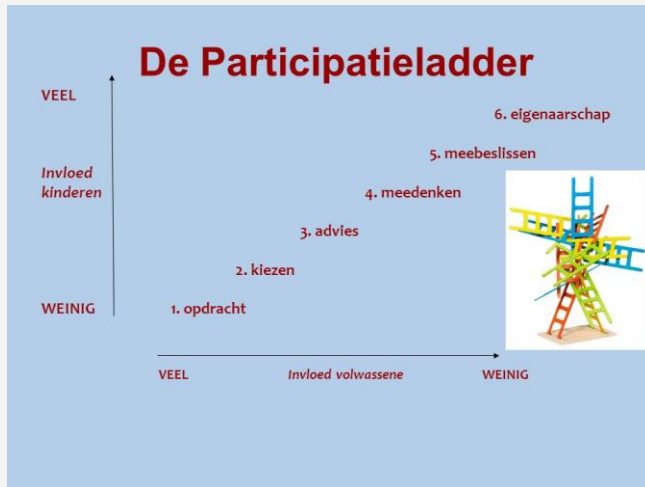
7

WAAROVER: OEFENINGEN

- Maak een lijst met thema's waar kinderen nu al hebben geparticipeerd
- Maak een lijst met thema's die je ook graag wil bespreken met de kinderen

8

De Participatieladder

HOEVER

Eigenaarschap

Meebeslissen

Meedenken

Advies

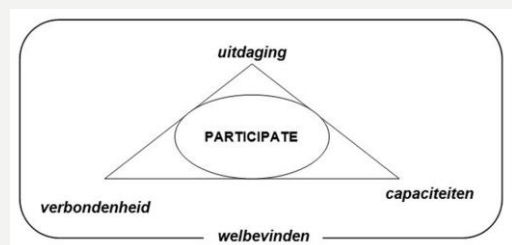
Kiezen

Opdracht

9

METHODIEKEN

- Er zijn veel methodieken
- Meest gebruikt: kinderraad, enquête, ideeënbus
- Geen antwoord op welke methodiek je moet gebruiken WEL zoeken naar methodieken die binnen de interesse van de kinderen ligt vb, tekenen, vertellen, foto's
- Ga op zoek naar de 'taal van het kind'
- Driehoek actief burgerschap

10

AANDACHTSPUNTEN METHODIEKEN

- Zorg voor variatie
- Aandacht voor de leeftijd van de kinderen
- Gebruik niet enkel praten maar ook andere manieren
- Leg een link tussen je vraag, resultaat en je methodiek. Voorbeeld: wil je een plan voor de buitenruimte begin je met vragen wat de kinderen buiten willen spelen en dan laat je ze nadenken hoe en waar ze dit kunnen doen en dan gaan ze tekenen.

11

KINDERPARTICIPATIE BIJ KLEUTERS

- Is niet gemakkelijk om te bevragen → op zoek gaan naar andere manieren
- Maar vertrek vanuit de 'kleuterkracht' en agency om te zien en horen wat kleuters willen vertellen
- Nodig om kleuters te laten participeren: combinatie van stem, keuze, eigenaarschap en verbondenheid

12

IN DE PRAKTIJK: STEM GEVEN

- Stem van kinderen heeft 10000 talen
- Nood aan **inlevend observeren** = niet alleen kijken naar wat het kind doet maar ook naar hoe hij het doet met oog voor het effect op zijn gedrag en de omgeving
- Voorbeeld: ze blijven een spel steeds opnieuw spelen = interesse, opgewonden over iets vertellen, iets blijven tekenen, ...
- **Bespreek** je observaties met je collega's
- Je veronderstellingen kunnen fout zijn en dat is niet erg → observaties kan je 'anders' interpreteren → dus probeer en observeer de reactie. Was je juist?

13

IN DE PRAKTIJK: KEUZE

- Geef kinderen regelmatig een keuze
- Laat ze kiezen tussen meerdere activiteiten, speelmaterialen, ...
- Kinderen ondersteunen in hun keuze door mogelijkheden aan te bieden vb. je kan en mag hier rusten

14

IN DE PRAKTIJK: EIGENAARSCHAP

- Wanneer is iets van het kind zelf?
- Ideeën en het werk van jonge kinderen erkennen vb. niet zomaar een naam op schrijven, toestemming vragen, ...
- Kinderen de vrijheid geven om zelf invulling te geven → geen voorbeeld wel materiaal
- Kinderen zelf hun 'problemen' laten oplossen → niet te snel met een oplossing komen

15

IN DE PRAKTIJK: VERBONDENHEID

- Steeds met oog voor de groep
- Ook nood en zorgen voor verbinding
- Kinderen naar elkaar laten kijken
- Elk kind de ruimte bieden die hij nodig heeft

16

LEEFTIJDGEBONDEN

Begin lagere school

- Combinatie tussen verbaal en non verbaal nog altijd belangrijk
- Verbaal tussen de 15 à 20 minuten
- Formeel en informeel combineren
- Veel beelden gebruiken
- Werken aan motivatie is belangrijk

17

LEEFTIJDGEBONDEN

Vanaf 10 jaar

- 30 minuten
  - Meer aandacht voor verbale
  - Erg gevoelig voor sociaal wenselijke antwoorden
  - Gevoelig voor doorvragen
  - Kritische zin is zeker al meer ontwikkelt
- Hoe? → vuistregels (zie papieren)

18

KUNST VAN HET VRAGEN STELLEN

Moeilijkste onderdeel

!!! Geen antwoorden in de mond van de kinderen leggen

Verkeerde vragen → verkeerde antwoorden

onnauwkeurige vragen → onnauwkeurige antwoorden.

Bij het opstellen van vragen is het belangrijk na te denken over:

- Wat wil ik te weten komen?
- hoe pak je dat aan?

19

WAT WIL JE TE WETEN KOMEN

5 categorieën:

1. Algemene peiling naar knelpunten en behoeften
2. Gerichte peiling naar behoeften
3. Aftasten van prioriteiten
4. Toetsen van concrete voorstellen
5. Uitwerken van een voorstel

20